

De moraal van de markt

Onder moraal verstaan we het geheel van handelingen en gedragingen die, in een maatschappelijke context, als correct en wenselijk wordt gezien. Moraal is onze mentale gereedschapskist.

TEKST JACK COX | BEELD PICTURE PEOPLE

De markt is een plaats waar vraag en aanbod bij elkaar komen en waarbij vervolgens een prijs tot stand komt. Deze markt kan in fysieke vorm zijn, maar is heden ten dage voornamelijk abstract. Ondernemers gaan op zoek naar hun klanten tegen een prijs die ze het meeste profijt oplevert en consumenten zoeken diensten of goederen die ze nodig hebben of wenselijk achten.

De vraag die met regelmaat opduikt is in hoeverre ondernemingen moreel verantwoord bezig zijn. Recent kwam de Walt Disney Company in het nieuws door de documentaire van Abigaïl Disney, de kleindochter van Roy Disney, medeoprichter van het bedrijf. Abigaïl pleit voor een substantiële verhoging van de salarissen van de medewerkers van het bedrijf. Teveel medewerkers zijn niet in staat om van het salaris dat ze verdienen een menswaardig bestaan op te kunnen bouwen. Het minimumloon dat het bedrijf betaald is 17 dollar terwijl een bestaan in Los Angeles een loon van 24 dollar vereist. Het salaris dat medewerkers van het bedrijf verdienen staat in schril contrast met de beloning van de top van het bedrijf. De verhouding van inkomsten die een CEO ontvangt ten opzichte van de gemiddelde werknemer heeft nog nooit zo uit de pas gelopen. Deze verhouding wordt ook wel de pay ratio genoemd. Waar in het verleden haar grootvader Roy 78 keer meer dan het laagste loon in het bedrijf verdiende, bedroeg deze voor de huidige CEO ruim 1400! In Nederland hanteren vakbonden een pay ratio van 20 als uitgangspunt.

HETE VUREN

Duurzaam ondernemen is een term die positief verbonden kan worden aan moreel gedrag van bedrijven. Duurzaam on-

dernemen ervaren we als correct en wenselijk. Nu zijn er een aantal bedrijven die hier in voorop lopen, met Unilever als grote bekende. Voormalig CEO Paul Polman wordt door velen als een koploper gezien door duurzaam ondernemerschap prominent op de kaart te zetten. Zijn opvolger Arthur Jope, die in 2019 het stokje als CEO overnam, staat inmiddels voor hete vuren. Diverse aandeelhouders beginnen zich te roeren omdat ze van mening zijn dat het rendement dat de onderneming genereert te laag is vergeleken met vergelijkbare bedrijven en dat de focus op duurzaamheid ten koste gaat van het financieel gewin voor de aandeelhouders.

In hoeverre kunnen we in beide gevallen praten over het moraal van deze bedrijven of van de markt. Vooropgesteld de markt is amoreel. De markt zelf heeft geen besef van wat goed of slecht is. Neem als voorbeeld een mes. Met een mes kun je groenten snijden om een maaltijd te verzorgen. Dit noemen we moreel verantwoord of correct gedrag. Als we ditzelfde mes gebruiken om iemand te lijf te gaan dan is er overduidelijk sprake van immoreel gedrag. Het mes zelf heeft geen besef van wat goed of slecht is. Het zijn de gedragingen van ons mensen die bepalen of het gedrag verantwoord of onverantwoord is.

MORELE ECONOMIE

In het voorbeeld van de Walt Disney Company lijkt de CEO alleen oog te hebben voor zijn eigen belang waardoor we zijn gedrag als immoreel beschouwen. Bij Unilever is de CEO moreel bezig en zijn het juist de aandeelhouders die hier dwars liggen en immoreel gedrag vertonen ten aanzien van onze ecologie.

Vanuit ecologisch oogpunt kun je ons gedrag vaak immoreel noemen. We gedragen ons als een rups die nooit genoeg heeft. Willen we naar een morele economie dan zullen we hetzelfde als de rups moeten transformeren in een vlinder. Het voelen van vlinders in je buik is een uiting van verliefdheid en de eerste stap naar een economie in balans met de Aarde die hopelijk uitmondt in houden van. ■

Jack Cox is directeur vermogensbeheerder Forza Asset Management en auteur van Vlindereconomie.